

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΓΡΑΠΤΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΤΑΞΗ
ΣΤΟΥΣ ΠΙΝΑΚΕΣ ΔΙΟΡΙΣΙΜΩΝ 2021

ΜΑΘΗΜΑ: Φιλολογικά – Ιστορία (516)

Ημερομηνία και ώρα εξέτασης: Τετάρτη, 17 Νοεμβρίου 2021, 15:30-18:30

Η σημερινή εξέταση περιλαμβάνει δύο αντικείμενα:

Ιστορία: μία ώρα και τριάντα λεπτά

Αρχαία Ελληνικά: μία ώρα και τριάντα λεπτά

ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ

1. Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από εννέα (9) σελίδες.
2. Να απαντηθούν ΟΛΕΣ οι ερωτήσεις του εξεταστικού δοκιμίου.
3. Στο τετράδιο απαντήσεων να μεταφερθούν με προσοχή οι αριθμοί των ερωτήσεων.
4. Στις ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής να γράψετε στο τετράδιο απαντήσεών σας μόνο τον αριθμό της ερώτησης και δίπλα το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.
5. Στις ερωτήσεις τύπου ΣΩΣΤΟ/ΛΑΘΟΣ να γράψετε στο τετράδιο απαντήσεών σας μόνο τη λέξη «**σωστό**» ή «**λάθος**» δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση.
6. Οι απαντήσεις πρέπει να δίνονται σε συνεχή λόγο, τηρώντας αυστηρά το όριο των λέξεων.
7. Μέσα σε πλαίσιο παρουσιάζεται το υλικό που πρέπει να μελετήσουν οι υποψήφιοι. Οι ερωτήσεις προς απάντηση βρίσκονται εκτός πλαισίου.

1. ΑΡΧΑΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ Ι

1. Το πιο πάνω θέμα προορίζεται για εξεταστικό δοκίμιο, το οποίο απευθύνεται σε μαθητές/-τριες της Α΄ Γυμνασίου. Να καταρτίσετε οδηγό διόρθωσης, έκτασης 40-60 λέξεων, λαμβάνοντας υπόψη σας ότι για τη συγκεκριμένη ερώτηση διατίθενται συνολικά οκτώ (8) μονάδες.

(Μονάδες 10)

Απάντηση:

Ομοιότητες: (2 σημεία x 2 μ.)

- Είναι και τα δύο πήλινα ειδώλια.
- Παρουσιάζονται γυναικείες μορφές.
- Και τα δύο φέρουν διακόσμηση.
- Και τα δύο παρουσιάζουν κίνηση στα χέρια.
- Οποιαδήποτε άλλη απάντηση ιστορικά τεκμηριωμένη

Διαφορές: (2 σημεία x 2 μ.)

- Στο πρώτο ειδώλιο υπάρχει χτενιστή και πλαστική διακόσμηση, ενώ στο δεύτερο υπάρχει πλαστική και γραπτή διακόσμηση.
- Το πρώτο ειδώλιο είναι πτηνόμορφο, ενώ το δεύτερο ανθρωπόμορφο.
- Στο πρώτο ειδώλιο υπάρχουν περισσότερα στοιχεία γονιμότητας (βρέφος, στήθος, περιφέρεια), ενώ στο δεύτερο μόνο ένα (στήθος).
- Το δεύτερο ειδώλιο έχει βάση.
- Το πρώτο ειδώλιο κρατά βρέφος, ενώ το δεύτερο έχει υψωμένα χέρια.
- Στο πρώτο ειδώλιο υπάρχουν μη ρεαλιστικά χαρακτηριστικά (π.χ. αυτιά), ενώ στο δεύτερο πιο ρεαλιστικά.
- Οποιαδήποτε άλλη απάντηση ιστορικά τεκμηριωμένη

ΣΗΜΕΙΩΣΗ:

- Η σωστή απάντηση περιλαμβάνει δύο σημεία σε κάθε κατηγορία (4 x 2 μ.) και απαραίτητως την αναφορά ότι γίνεται αποδεκτή **οποιαδήποτε άλλη απάντηση ιστορικά τεκμηριωμένη (2 μ.)**.

2. ΑΡΧΑΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ II

2α. Ποιο από τα πιο κάτω κράτη συγκεντρώνει τα περισσότερα κοινά γνωρίσματα με τη *res publica romana*;

- A. Μακεδονικό Βασίλειο
- B. Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα
- Γ. Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας
- Δ. Γαλλική Δημοκρατία

(Μονάδες 2)**ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Δ (2μ.)**

2β. Να τεκμηριώσετε την επιλογή σας, παρουσιάζοντας **δύο (2)** κοινά βασικά γνωρίσματα ανάμεσα στη *res publica romana* και το κράτος που επιλέξατε. Η απάντησή σας να μην υπερβαίνει τις 30 λέξεις.

(Μονάδες 8)**Κοινά βασικά γνωρίσματα:**

- α. Αντιπροσωπευτικό σύστημα
- β. Εκλογική διαδικασία
- γ. Κατοχύρωση πολιτικών δικαιωμάτων
- δ. Πολιτική ισότητα των πολιτών
- ε. Ύπαρξη Γερουσίας / *senatus*
- στ. Οποιαδήποτε άλλη απάντηση ιστορικά τεκμηριωμένη

(2 σημεία x4μ.=8μ.)**3. ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ – ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ I**

3α. Σε εξεταστικό δοκίμιο τμήματος Ιστορίας Κατεύθυνσης Β΄ Λυκείου, ο/η εκπαιδευτικός έκανε ένα λάθος στην αντιστοίχιση. Να το εντοπίσετε και να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.

(Μονάδες 4)

Καθένα από τα στοιχεία της Στήλης Β αντιστοιχεί σε μια προσωπικότητα της Στήλης Α. Να γράψετε στο φύλλο εξέτασής σας τους αριθμούς της Στήλης Α και δίπλα από τον καθένα το γράμμα της Στήλης Β που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

Προσοχή: Δύο (2) προσωπικότητες της στήλης Α περισσεύουν.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ιουστινιανός Α΄ 2. Ηράκλειος 3. Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Επιφάνιος 4. Κωνσταντίνος Α΄ 5. Θεοδόσιος Α΄ 6. Πατριάρχης Σέργιος 7. Μαυρίκιος 	<ol style="list-style-type: none"> α. Βασιλεύς πιστός εν Χριστώ β. Διαίρεση της αυτοκρατορίας σε ανατολικό και δυτικό τμήμα γ. Ανασύσταση της Ρωμαϊκής Οικουμένης δ. Διάταγμα της Ανεξιθρησκίας ε. Στάση του Νίκα

(5 x 2 = 10 μ.)

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Μία από τις προσωπικότητες της στήλης Α' αντιστοιχεί με δύο στοιχεία της στήλης Β' (Ιουστινιανός Α': *Ανασύσταση της Ρωμαϊκής Οικουμένης* και *Στάση του Νίκα*) και όχι με ένα μόνο στοιχείο, όπως δηλώνεται στην εκφώνηση της ερώτησης.

(4μ.)

Ή

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

- Μία από τις προσωπικότητες της στήλης Α' αντιστοιχεί με δύο στοιχεία της στήλης Β' και όχι με ένα μόνο στοιχείο, όπως δηλώνεται στην εκφώνηση της ερώτησης **(2μ.)**

- Ιουστινιανός Α' **(1μ.)** : *Ανασύσταση της Ρωμαϊκής Οικουμένης* και *Στάση του Νίκα* **(1μ.)**

3β. Αξιοποιώντας στοιχεία από τις στήλες Α και Β, να διατυπώσετε **τέσσερις (4)** ιστορικές προτάσεις τύπου «Σωστό – Λάθος», εκ των οποίων τουλάχιστον **δύο (2)** να είναι λανθασμένες. Για κάθε περίπτωση λανθασμένης ιστορικής πρότασης να δώσετε την ορθή απάντηση.

(Μονάδες 8)

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ:

Ερώτηση «Σωστό – Λάθος»:

Ο Θεοδόσιος Α' διαίρεσε την αυτοκρατορία σε ανατολικό και δυτικό τμήμα. **(Σωστό) (2 μ.)**

Ο Κωνσταντίνος Α' και ο Λικίνιος υπέγραψαν το Διάταγμα της ανεξιθρησκίας. **(Σωστό). (2 μ.)**

Ο Ιουστινιανός Α' συνέτριψε τους Οστρογότθους στη Στάση του Νίκα **(Λάθος). (1 μ.)**

Ορθή απάντηση: Ο Ιουστινιανός Α' συνέτριψε τους δήμους της Κωνσταντινούπολης στη Στάση του Νίκα. **(1 μ.)**

Ο Μαυρίκιος υιοθέτησε τον ελληνικό τίτλο Βασιλεύς με την προσθήκη πιστός εν Χριστώ. **(Λάθος) (1 μ.)**

Ορθή απάντηση: Ο Ηράκλειος υιοθέτησε τον ελληνικό τίτλο βασιλεύς με την προσθήκη πιστός εν Χριστώ. **(1 μ.)**

4. ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ – ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ II

Στο πλαίσιο της ενίσχυσης του μαθήματος της Ιστορίας στο Γυμνάσιο, δημιουργήθηκε η «Μουσείοβαλίτσα», μια σύμπραξη της Διεύθυνσης Μέσης Εκπαίδευσης και του Λεβέντειου Δημοτικού Μουσείου Λευκωσίας. Η «Μουσείοβαλίτσα» με τίτλο *Αικατερίνη Κορνάρο, η τελευταία Βασίλισσα της Κύπρου*, είναι ένα κινητό μουσείο που περιλαμβάνει αντίγραφα εκθεμάτων, όπως δακτυλίδι, στέμμα, χάρτη, φόρεμα, υφασμάτινο λάβαρο με το οικόσημο των Λουζινιάν και διακοσμητική καρφίτσα.

4. Να εισηγηθείτε **δύο (2)** διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους ο/η εκπαιδευτικός θα μπορούσε να αξιοποιήσει διδακτικά το περιεχόμενο της συγκεκριμένης βαλίτσας

και να προσδιορίσετε **δύο (2)** οφέλη που απορρέουν από τον καθένα από αυτούς.
 Η απάντησή σας να μην υπερβαίνει τις 60 λέξεις. **(Μονάδες 6)**

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

- **ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ:** Αφόρμηση για τη διδακτική Ενότητα «Βενετοκρατία»
 Οφέλη:
  - ✓ Ανάκληση προαπαιτούμενης γνώσης για τις πολιτικές εξελίξεις που αφορούν στο πέρασμα από την περίοδο της Φραγκοκρατίας στην περίοδο της Βενετοκρατίας
- **ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ:** Υπόδυση ρόλων
  - ✓ Βιωματική μάθηση - καλλιέργεια ενσυναίσθησης
  - ✓ Ενίσχυση της δημιουργικότητας και της ελεύθερης έκφρασης των μαθητών/-τριών (π.χ. διαμόρφωση σκηνοικού, ενδυματολογικού κώδικα)
- **ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ:** Ανάθεση διαθεματικών/διεπιστημονικών εργασιών/project για σκοπούς εμπάθυνας, επέκτασης, καλλιέργεια ιδιαίτερων ταλέντων και κλίσεων των μαθητών/-τριών.
  - ✓ Καλλιέργεια δεξιοτήτων διερεύνησης (από διαδικτυο, σχολικές και άλλες βιβλιοθήκες κ.λπ.)
  - ✓ Ανάπτυξη δημιουργικότητας
  - ✓ Καλλιέργεια δεξιοτήτων σχετικών με το project (δομή, οργάνωση υλικού, συμπεράσματα, βιβλιογραφικές αναφορές, παρουσίαση στην ολομέλεια του τμήματος κ.λπ.)
- **ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ:** Παραγωγή μαθητικής δημιουργίας λογοτεχνικής μορφής (π.χ. ποίημα, παραμύθι, διήγημα), παραστατικής μορφής (π.χ. βίντεο, εικαστικό έργο, θεατρική σκηνή, χορογραφία, μουσική σύνθεση) ή/και συνδυασμού των πιο πάνω.
- Ή οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα μπορεί να χρησιμοποιηθεί με βάση τα ζητούμενα

ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΑ:

Στα οφέλη θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν και τα πιο κάτω:

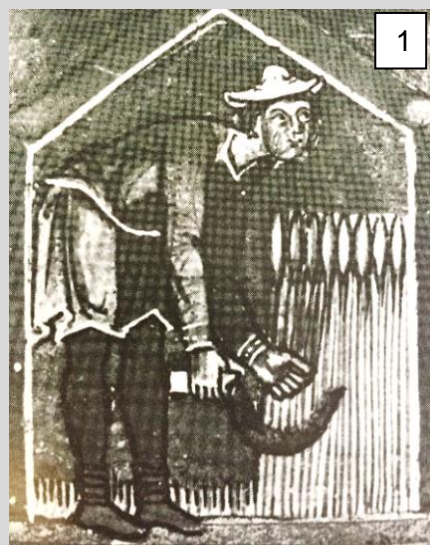
- ✓ Αισθητική απόλαυση
- ✓ Ελαφή μαθητών/-τριών με τα μουσειακά εκθέματα (έστω και αντίγραφα)
- ✓ Διεγείρει το ενδιαφέρον των μαθητών/-τριών και συμβάλλει στην αλληλεπίδραση με τα μουσειακά εκθέματα, τους συμμαθητές/-τριες και τον/την εκπαιδευτικό.
- ✓ Καλλιεργεί δεξιότητες παρατήρησης.
- ✓ Ή οποιοδήποτε άλλο όφελος μπορεί να τεκμηριωθεί με βάση τις δραστηριότητες που κατατίθενται πιο πάνω

2 δραστηριότητες x 1,5μ.=3μ.

2 οφέλη x 1,5μ.=3μ.

5. ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ – ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΙΙΙ

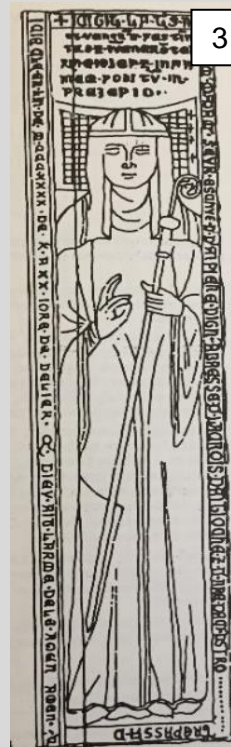
Σε γραπτή προειδοποιημένη άσκηση σε τμήμα Ιστορίας Κατεύθυνσης Β΄ Λυκείου με θέμα την κοινωνική διαστρωμάτωση της Κύπρου κατά τη Φραγκοκρατία, ο/η εκπαιδευτικός αξιοποιεί τις πιο κάτω παραστατικές πηγές. Θέτει τέσσερα ερωτήματα, τα οποία αξιολογούν τις δεξιότητες ανάγνωσης και ερμηνείας των εικόνων από τους/τις μαθητές/-τριες και τη δυνατότητα σύνδεσής τους με τη διδαχθείσα ιστορική γνώση.

1

2

3

4

5

Αφού παρατηρήσεις προσεκτικά τις πιο πάνω εικόνες:

- i. Να περιγράψεις τις εικόνες 1 και 4. (μ.4)
- ii. Να αναφέρεις σε ποια κοινωνική τάξη της Μεσαιωνικής Κύπρου ανήκει η κάθε απεικονιζόμενη μορφή. (μ.5)
- iii. Να δώσεις μια σημαντική πληροφορία για την κάθε κοινωνική τάξη. (μ.5)
- iv. Σε ποια κοινωνική τάξη θα ήθελες να ανήκεις; Να αιτιολογήσεις την απάντησή σου. (μ.6)

5α.i. Ποιο ερώτημα της πιο πάνω άσκησης αξιολογεί τη δυνατότητα ανάγνωσης και αποκωδικοποίησης των παραστατικών πηγών;

(Μονάδες 2)

ii. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας, η οποία δεν πρέπει να υπερβαίνει τις 40 λέξεις.

(Μονάδες 4)

i. **ΑΠΑΝΤΗΣΗ: ii (2μ.)**

ii. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

Το ερώτημα αξιολογεί τη δυνατότητα ανάγνωσης και αποκωδικοποίησης των παραστατικών πηγών καθώς ζητά από τον/την μαθητή/-τρια την ανάγνωση/περιγραφή/ανάλυση και κατανόηση/ερμηνεία του περιεχομένου τους και στη συνέχεια τη σύνδεσή τους με την ιστορική γνώση (κοινωνική διαστρωμάτωση της Κύπρου στα χρόνια της Φραγκοκρατίας). **(4μ.)**

5β.i. Ποιο ερώτημα της πιο πάνω άσκησης αναπτύσσει την ιστορική ενσυναίσθηση των μαθητών/-τριών;

(Μονάδες 2)

ii. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας, η οποία δεν πρέπει να υπερβαίνει τις 40 λέξεις.

(Μονάδες 4)

i. ΑΠΑΝΤΗΣΗ: iv (2μ.)

ii. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

Το ερώτημα ζητά από τον μαθητή να μπει σε μια φανταστική/νοητική διαδικασία, να μεταφέρει τον εαυτό του στο ιστορικό παρελθόν και να κατανοήσει έτσι, μέσα από την επιχειρηματολογία της επιλογής του, τη συγκεκριμένη κοινωνική τάξη. Με τον ίδιο τρόπο κατανοεί και τις υπόλοιπες κοινωνικές ομάδες, καθώς καλείται να εξηγήσει τους λόγους μη επιλογής τους. **(4μ.)**

6. ΝΕΟΤΕΡΗ – ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ Ι

Πηγή έμπνευσης της πρώτης τάσης (του φιλελευθερισμού) ήταν η Επανάσταση του 1789-91, πολιτικό ιδεώδες της το είδος εκείνο της βρετανικής συνταγματικής μοναρχίας με κοινοβουλευτικό σύστημα βασισμένο στην ιδιοκτησία, και επομένως ολιγαρχικό, το οποίο είχε εισαχθεί με το Σύνταγμα του 1791 και, όπως είδαμε, έγινε ο καθιερωμένος τύπος συντάγματος στη Γαλλία. Πηγή έμπνευσης της δεύτερης (του ριζοσπαστισμού) θα λέγαμε πως ήταν η Επανάσταση του 1792-93, ενώ το πολιτικό ιδεώδες της, μια αβασίλευτη δημοκρατία με κλίση προς ένα «κράτος προνοίας» και κάποια εχθρότητα για τους πλούσιους, αντιστοιχεί στο ιδανικό σύνταγμα των Ιακωβίνων του 1793.

E. J. Hobsbawm, *Η Εποχή των Επαναστάσεων 1789-1848*, Αθήνα 1990, σ.155

6. Με βάση το πιο πάνω παράθεμα, και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να παρουσιάσετε τα κοινωνικά στρώματα τα οποία διαδραμάτισαν πρωταγωνιστικό ρόλο στις επαναστάσεις του 19ου αιώνα. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με **δύο (2)** σχετικά παραδείγματα. Η απάντησή σας να μην υπερβαίνει τις 60 λέξεις.

(Μονάδες 8)

Εκδηλώθηκαν επαναστάσεις που στηρίζονταν στην αστική τάξη με στόχο τη συνταγματική μοναρχία. **(3μ.)**

Εκδηλώθηκαν επαναστάσεις που στηρίζονταν στις λαϊκές μάζες με στόχο την αβασίλευτη δημοκρατία. **(3μ.)**

Παραδείγματα αστικών επαναστάσεων: Ισπανία, Πορτογαλία, Ιταλία, Ρωσία, Ελληνική Επανάσταση, Επανάσταση της 3ης Σεπτεμβρίου 1843

Παραδείγματα λαϊκών / εργατικών επαναστάσεων: Καρμπονάροι, Κομμούνα του Παρισιού, Ελληνική Επανάσταση

(2 σημεία x 1μ.=2μ)

7. ΝΕΟΤΕΡΗ – ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ II

Σε τμήμα Ιστορίας Κατεύθυνσης Γ΄ Λυκείου, δίνονται τα δύο πιο κάτω παραθέματα.

I.

**ΥΠΟ ΠΟΙΟΥΣ ΟΡΟΥΣ Η ΑΓΓΛΙΑ
ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**

<p>ΛΟΝΔΙΝΟΝ, 8 Ὀκτωβρίου. (Α. Π.) — Ὁ «Ἡμερήσιος Τηλεγράφος» πληροφορεῖται ἐξ ἀσφακοῦς πηγῆς ὅτι ἡ Ἀγγλία προσέφερεν ὀριστικῶς τὴν Κύπρον εἰς τὸν Βασιλέα τῆς Ἑλλάδος.</p>	<p>Ἡ προσάρτησις τῆς νήσου εἰς τὴν Ἑλλάδα θὰ ἐγένετο εὐθὺς ὡς ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς ἐπέσσει το πᾶρὰ τὸ πλεονὸν τῶν Συμμάχων.</p>
--	--

Εφημερίδα *Εμπρός*, 9/10/1915

II.

Απόσπασμα από τηλεγράφημα που απέστειλε ο Υπουργός Εξωτερικών της Μεγάλης Βρετανίας Λόρδος Γκρέι στον Βρετανό Πληρεξούσιο Υπουργό στην Αθήνα Έλλιοτ στις 16 Οκτωβρίου 1915:

Αν η Ελλάδα είναι έτοιμη να υποστηρίξει ως σύμμαχος τη Σερβία τώρα που δέχεται επίθεση από τη Βουλγαρία, η κυβέρνηση της Αυτού Μεγαλειότητας θα είναι έτοιμη να παραχωρήσει την Κύπρο στην Ελλάδα. Στην περίπτωση που η Ελλάδα προσχωρήσει στους Συμμάχους για οποιοδήποτε σκοπό, θα έχει βεβαίως μερίδιο στα συμμαχικά συμφέροντα που θα έχουν εξασφαλιστεί στο τέλος του πολέμου, ωστόσο, η προσφορά της Κύπρου γίνεται από την κυβέρνηση της Αυτού Μεγαλειότητας ανεξαρτήτως, υπό τον όρο ότι η Ελλάδα θα ενισχύσει άμεσα και πλήρως τη Σερβία με το στρατό της.

Χ. Α. Θεοδούλου, *Η Ελλάδα και η Αντάντ*:
1η Αυγούστου 1914 – 25η Σεπτεμβρίου 1916, Χανιά 2011, σ.263

7α. Στην ερώτηση του/της εκπαιδευτικού «Με ποιο ιστορικό γεγονός συνδέονται τα πιο πάνω παραθέματα;», ο/η μαθητής/-τρια απαντά: «Με τον Α΄ Βαλκανικό Πόλεμο». Είναι σωστή ή λανθασμένη η απάντηση του/της μαθητή/-τριας; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας, αξιοποιώντας τα εξωκειμενικά στοιχεία των παραθεμάτων.

(Μονάδες 4)

Είναι λανθασμένη απάντηση. **(1μ.)** –

Και τα δύο παραθέματα αφορούν το φθινόπωρο του 1915 **(1μ.)** (Εφημερίδα 9/10/15 και τηλεγράφημα 16/10/1915) **(2μ.)**

7β.Ως διδάσκων/-ουσα προσεγγίζετε τα δύο παραθέματα διακειμενικά. Να διατυπώσετε **δύο (2)** ερωτήματα που προκύπτουν από αυτήν την προσέγγιση.
(Μονάδες 4)

Ερωτήματα:

1. Υπό ποιους όρους γίνεται η προσφορά της Κύπρου στην Ελλάδα, σύμφωνα με τα παραθέματα;
2. Πώς συνδέεται η προσφορά της Κύπρου στην Ελλάδα με την Αντάντ;
3. Ή οποιοδήποτε άλλο συναφές ερώτημα

(2 ερωτήματα x 2μ.=4μ.)

7γ. Κατά τη διαδικασία επεξεργασίας των πιο πάνω παραθεμάτων, και αξιοποιώντας τις ιστορικές τους γνώσεις, οι μαθητές/-τριες καταλήγουν στις πιο κάτω παρατηρήσεις. Στο τετράδιο απαντήσεων να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε παρατήρηση και δίπλα τη λέξη ΣΩΣΤΟ ή ΛΑΘΟΣ. Στη συνέχεια, να διορθώσετε τις λανθασμένες παρατηρήσεις.

- A. Η πρόταση για παραχώρηση της Κύπρου στην Ελλάδα εντάσσεται στο πλαίσιο της πολιτικής της Μεγάλης Βρετανίας κατά την εν λόγω ιστορική περίοδο. **Σ (1μ.)**
- B. Η πρόταση για παραχώρηση της Κύπρου στην Ελλάδα επαναλήφθηκε και κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου. **Λ (1μ.) = Δεν επαναλήφθηκε η πρόταση. (1μ.)**
- Γ. Η βρετανική πρόταση για παραχώρηση της Κύπρου στην Ελλάδα ενθάρρυνε την τελευταία να εκπληρώσει τις συμβατικές της υποχρεώσεις που απέρρεαν από την ελληνοσερβική συμμαχία του 1913. **Σ (1μ.)**
- Δ. Η βενιζελική κυβέρνηση απέρριψε τη βρετανική πρόταση, αφού ο βασιλιάς Κωνσταντίνος ακολουθούσε φιλογερμανική πολιτική. **Λ (1μ.) = Πρωθυπουργός της Ελλάδας ήταν ο Ζαΐμης, όχι ο Βενιζέλος. (1μ.)**

(Μονάδες 6)

8. ΝΕΟΤΕΡΗ – ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΙΙΙ

Σε τμήμα Ιστορίας Γ΄ Λυκείου Κοινού Κορμού, ο/η μαθητής/-τρια παραδίδει την πιο κάτω εργασία:

ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝ ΕΡΓΑΣΙΑ

Αφού μελετήσετε προσεκτικά τον πιο κάτω χάρτη,

α. να αναφέρετε πότε εντάχθηκαν στο ελληνικό κράτος οι γεωγραφικές περιοχές:

1. Επτάνησα, 2. Δωδεκάνησα, 3. Μακεδονία, 4. Κρήτη και 5. Θεσσαλία.

β. να τοποθετήσετε τις συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές στον χάρτη.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΜΑΘΗΤΗ/-ΤΡΙΑΣ ΣΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑ (α)

1. 1864 Επτάνησα
2. 1947 Δωδεκάνησα
3. 1913 Μακεδονία
4. 1919 Κρήτη
5. 1881 Θεσσαλία

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΜΑΘΗΤΗ/-ΤΡΙΑΣ ΣΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑ (β)

8α. Να εντοπίσετε **τέσσερα (4)** λάθη στις απαντήσεις του/της μαθητή/-τριας.

(Μονάδες 4)

Λάθη:

Ερώτημα (α):

1919 Κρήτη

Ερώτημα (β):

1. Δωδεκάνησα αντί Επτάνησα

2. Κυκλάδες αντί Δωδεκάνησα

3. Θράκη αντί Μακεδονία

(4 σημεία x 1μ.=4μ.)

8β. Να προτείνετε **δύο (2)** δραστηριότητες ανατροφοδότησης, ώστε να βοηθήσετε τον/τη μαθητή/-τρια να κατανοήσει τα λάθη του/της.

(Μονάδες 6)

Προτεινόμενες δραστηριότητες ανατροφοδότησης:

- Υπόδειξη συγκεκριμένου ιστορικού σφάλματος (1919 Κρήτη): Παραπομπή στο σχολικό εγχειρίδιο (Βαλκανικοί Πόλεμοι / Συνθήκες Βαλκανικών Πολέμων) και διόρθωση του λάθους
- Γεωγραφικά λάθη: Παραπομπή σε χάρτη (σχολικού εγχειριδίου ή άλλον) και αντιπαραβολή προς διόρθωση των λαθών
- Προέκταση: Μετά από έρευνα (π.χ. στο διαδίκτυο), καταγραφή μίας σημαντικής πόλης από την κάθε γεωγραφική περιοχή που αναφέρεται στην ερώτηση.
- Ή οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα ανατροφοδότησης βοηθά στη διόρθωση των ιστορικών ή των γεωγραφικών λαθών.

(2 δραστηριότητες x 3μ.=6μ.)

9. ΝΕΟΤΕΡΗ – ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ IV

Στην αντιμετώπιση ενός ηττημένου εχθρού, οι νικητές που καταστρώνουν ένα σχέδιο ειρήνης πρέπει να περάσουν από την αδιαλλαξία, η οποία είναι ζωτική για τη νίκη, στο συμβιβασμό που απαιτείται για να επιτευχθεί μια ειρήνη διαρκείας. Μια ταπεινωτική ειρήνη υποθηκεύει τη διεθνή τάξη επειδή οι νικητές επωμίζονται, αν κι εξαντλημένοι από την ταλαιπωρία του πολέμου, το καθήκον της καθήλωσης μιας χώρας αποφασισμένης να υπονομεύσει την τελική συμφωνία. Οποιαδήποτε χώρα κι αν έχει κάποιο παράπονο, είναι βέβαιο ότι θα βρει σχεδόν αυτόματη υποστήριξη από τον ηττημένο που έχει λόγους να δυσφορεί. Αυτή ήταν η κατάρα της Συνθήκης των Βερσαλλιών.

Στο Συνέδριο της Βιέννης, όπως και οι νικητές του Β΄ Παγκοσμίου πολέμου, απέφυγαν τη διάπραξη αυτού του σφάλματος. Δεν ήταν εύκολο να φανούν γενναιόδωροι με τη Γαλλία, που προσπαθούσε να υποτάξει την Ευρώπη επί ενάμιση αιώνα και τα στρατεύματα της οποίας στρατοπέδευαν ανάμεσα στους γείτονές της κάπου είκοσι πέντε χρόνια. Παρ' όλα αυτά, οι πολιτικοί στη Βιέννη κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι η Ευρώπη θα ήταν ασφαλέστερη αν η Γαλλία έμενε σχετικά ικανοποιημένη απ' όσο αν δυσανασχετούσε και μνησικακούσε.

H. Kissinger, *Διπλωματία*, Αθήνα 1994, σσ.92-93

9. Να αναφέρετε **δύο (2)** διδακτικές ενότητες από οποιαδήποτε ιστορική περίοδο, στις οποίες θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί το πιο πάνω παράθεμα και να εξηγήσετε πώς συνδέεται με αυτές.

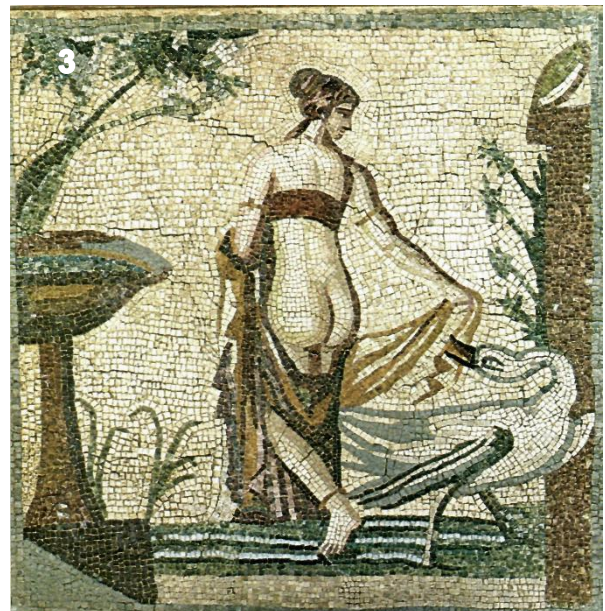
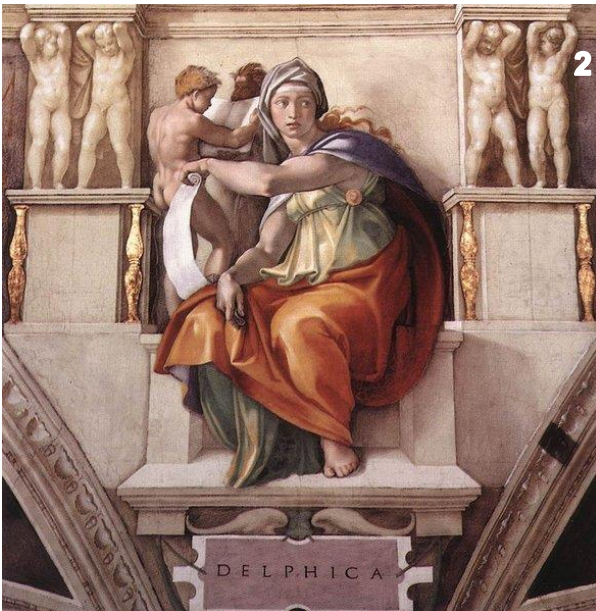
(Μονάδες 8)

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ:

- Το Συνέδριο Ειρήνης της Βιέννης
- Ο Α' Παγκόσμιος Πόλεμος
- Ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος
- Ευαγόρας Α', Κυπροκλασική εποχή: Έντιμη ειρήνη με τον Μ. Βασιλέα
- 12^{ος} αιώνας: Η κατάργηση του Χρυσόβουλου και η ταπείνωση της Βενετίας
- Ο Μεσοπόλεμος
- Ο μεταπολεμικός/ψυχροπολεμικός κόσμος

**(2μ. για κάθε διδακτική ενότητα +
2μ. για διασύνδεση κάθε διδακτικής ενότητας με το παράθεμα =8μ)**

10. ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ ΣΤΟΥΣ ΝΕΟΤΕΡΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ: Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ

10α. Να αντιστοιχίσετε τις πιο κάτω λεζάντες με τα έργα τέχνης της προηγούμενης σελίδας. Στο τετράδιο απαντήσεών σας, να γράψετε μόνο τον αριθμό που αντιστοιχεί στο κάθε έργο και δίπλα το γράμμα της λεζάντας που αντιστοιχεί σε αυτό. **(Μονάδες 5)**

ΛΥΣΕΙΣ:

1Γ, 2Δ, 3Α,4Ε,5Β (5 x1μ.=5μ.)

10β. Να κατατάξετε τα έργα τέχνης σε χρονολογική σειρά, ξεκινώντας από το προγενέστερο. Στο τετράδιο απαντήσεών σας, να γράψετε μόνο τον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε έργο. **(Μονάδες 5)**

ΛΥΣΕΙΣ:

1, 3, 4, 2, 5 (5 x1μ.=5μ.)

A	B	Γ
<i>Η Λήδα και ο Κύκνος</i>	Γιαν Βερμέερ, <i>Η γαλατού</i>	<i>Οι γαλάζιες κυρίες</i>

Δ	Ε
Μιχαήλ Άγγελος, <i>Δελφική Σίβυλλα</i>	<i>Αυτοκράτειρα Θεοδώρα</i>